

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri ve Farklı Düzeydeki Sporcuların Öz-Düzenlemeli Öğrenme Becerilerin İncelenmesi

Psychometric Properties of the Turkish Form of Self-Regulated Learning in Sports Scale and Examination of Self-Regulated Learning Skills of Athletes at Different Levels

Yunus Emre YARAYAN¹, Berk Hakan YILMAZ², Serdar SOLMAZ³, Hasan Ceyhun CAN^{4*}

¹Siirt Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, Siirt
· yunus.emre.yarayan@gmail.com · ORCID > 00000-0003-0582-8088

²Kastamonu Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, Kastamonu
· bhylimaz@kastamonu.edu.tr · ORCID > 0000-0001-6688-648X

³Batman Üniversitesi, Spor Bilimler Fakültesi, Batman
· serdarsolmaz1@gmail.com · ORCID > 0000-0001-7889-3396

⁴İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa, Spor Bilimler Fakültesi, İstanbul
· ceyhuncan@iuc.edu.tr · ORCID > 0000-0001-7000-9172

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 2 Mayıs/May 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 29 Temmuz/July 2024

Yıl/Year: 2024 | Cilt – Volume: 15 | Sayı – Issue: 2 | Sayfa/Pages: 191-209

Atıf/Cite as: Yarayan, Y. E., Yılmaz, B. H., Solmaz, S., Can, H. C. "Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği Türkçe Formunun Psikometrik Özellikleri ve Farklı Düzeydeki Sporcuların Öz-Düzenlemeli Öğrenme Becerilerin İncelenmesi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 15(2), Ağustos 2024: 191-209.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Yunus Emre YARAYAN

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 09.03.2023 tarihli ve 31 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

SPORDA ÖZ-DÜZENLEMELİ ÖĞRENME ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMUNUN PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ VE FARKLI DÜZEYDEKİ SPORCULARIN ÖZ-DÜZENLEMELİ ÖĞRENME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu araştırma, Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin Türk sporcular örneğinde uyarlanması sürecini ve bu ölçeğin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma iki aşamalı bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamaya 210'u erkek 157'si kadın olmak üzere 367 kişi, ikinci araştırmaya ise 167'si erkek 115'i kadın olmak üzere toplam 282 kişi katılmıştır. Araştırmada ilk olarak ölçeğin uzmanlar tarafından çeviri süreci tamamlanmış ve ardından birinci bölümde verilerin analizinde, madde-toplam test korelasyonları, iç tutarlık katsayıları, birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi ve son olarak Pearson-Korelasyon analizi kullanılmıştır. İkinci bölümde ise gruplar arasındaki farklılığı ortaya koymak adına One-Way MANOVA analizinden yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, madde-toplam test korelasyon değerlerinin ,569 ile ,771 arasında iç tutarlık katsayı değerlerinin ise ,75 ile ,96 arasında olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğe ilişkin birinci ve ikinci düzey DFA analiz sonuçları incelendiğinde, değerler kabul edilebilir olarak bulunmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünde, sporculuk düzeyinin bütünlük etkide önemli olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte öz düzenlemeli öğrenme alt boyutları sporculuk düzeyine göre incelenmiş ve sporculuk düzeyinin bu boyutlar üzerinde anlamlı bir farklılığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Profesyonel sporcular, amatör sporculara göre planlama, kontrol, değerlendirme, öz-yeterlik ve çaba gibi boyutlarda daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğinin Türk sporculara uygulanabilirliğini ve bu ölçeğin sporcuların performans düzeylerine göre öz-düzenlemeli öğrenme becerilerini ayırt edebilme kapasitesine ilişkin kanıtlar sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Öz-Düzenlemeli Öğrenme, Spor, Profesyonel, Amatör.

PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH FORM OF SELF-REGULATED LEARNING IN SPORTS SCALE AND EXAMINATION OF SELF-REGULATED LEARNING SKILLS OF ATHLETES AT DIFFERENT LEVELS

ABSTRACT

This research was conducted with the aim of adapting the Self-Regulated Learning Scale to Turkish athletes, and evaluating the structural validity and reliability of this scale. The research was conducted in two stages. A total of 367 participants, 210 of whom were male and 157 of whom were female, participated in the first stage. A total of 282 participants, 167 of whom were male and 115 of whom were female, participated in the second stage. In the research, first, the translation process of the scale was completed by experts, and then in the first part of the data analysis, item-total test correlations, internal consistency coefficients, first and second level confirmatory factor analysis, and finally Pearson Correlation analysis were used. In the second part, One-Way MANOVA analysis was used to reveal the differences between the groups. When the results were examined, it was found that the item-total test correlation values ranged from .569 to .771 and the internal consistency coefficients ranged from .75 to .96. When the results of the first and second level CFA analysis for the scale were examined, the values were found to be acceptable. In the second part of the study, it was shown that the level of athleticism had a significant integrated effect. However, the sub-dimensions of self-regulated learning were examined according to the level of athleticism, and it was determined that the level of athleticism had a significant difference on these dimensions. Professional athletes scored higher on dimensions such as planning, control, evaluation, self-efficacy, and effort compared to amateur athletes. In conclusion, this study provided evidence for the applicability of the Self-Regulated Learning Scale to Turkish athletes and the ability of this scale to distinguish self-regulated learning skills according to athletes' performance levels.

Keywords: Self-Regulated Learning, Sports, Professional, Amateur.

GİRİŞ

Öz-düzenlemeli öğrenme, sporcuların kendi antrenman süreçlerini etkin bir şekilde yönetmelerini sağlayan ve onları kendi performanslarını bağımsız olarak geliştirebilecek bireyler olarak yetiştirmeyi hedefleyen kritik bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu kavram, optimal performans aralığını yakalamak ve başarıya ulaşmak adına giderek daha rekabetçi hale gelen spor dünyasında, sporcuların

sadece teknik ve fiziksel becerilerini geliştirmelerinin ötesinde, bu becerileri stratejik ve etkili bir şekilde uygulamalarına katkı sağlamaktadır.

İlgili literatürde öz-düzenlemeli öğrenme, Bandura'nın (1986) sosyal-bilişsel teorisine ve Flavell (1979) tarafından üstbiliş üzerine yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Bu bağlamda öz-düzenlemeli öğrenme, kişilerin hedefe doğru yol alırken, düşüncelerinin, davranışlarının, duygularının ve motivasyonlarının farkında olması ve bunları kontrol etmesi olarak tanımlanmaktadır (Zimmerman, 1986; Winne, 1995). Spor ortamında ise sporcuların öğrenme bağlamında kendilerini, antrenmanlarını, egzersizlerini nasıl yönettiklerini, sportif uygulamalar için en uygun koşullara katkı sağlaması beklenen bir dizi psikolojik süreçten oluştuğu ifade edilmektedir (Tedesqui ve Young, 2015). Başka bir literatürde bu beceri, öğrenme hedeflerini belirlemek ve etkili stratejiler geliştirmek için kullanılan, belirli bir görevi geliştirmek ve kişinin kendi öğrenme sürecine dahil olduğu proaktif bir öğrenme süreci olarak tanımlanmaktadır (Zimmerman, 2006; Zimmerman, 2008). Araştırmacılar öz-düzenlemeli öğrenmenin sporcuların bilinçli antrenman yapmalarına ve onları motive ederek performanslarının geliştirilebilir yönlerine odaklanmalarını sağladığını ifade etmektedir (Toering ve ark., 2009; Tedesqui ve Young, 2015). Dolayısıyla öz-düzenlemeli öğrenenler performanslarını önceden planlamakta, performanslarını sergilerken ise doğru yapıp yapmadıklarını izlemekte ve ardından performans sonuçlarını değerlendirmektedirler.

Zamanlarının büyük bir çoğunluğunu antrenman ortamında harcayan sporcular, antrenman ortamlarını geliştirmek ve yapılan antrenmandan iyi düzeyde verim almak için öz-düzenlemeyi kullanmaları gerekmektedir (McCardle ve ark., 2017). Kendini geliştirmek isteyen sporcuların kendi öğrenmelerinde üstbilişsel (planlama, izleme ve değerlendirme/yansıtma), motivasyonel (çaba ve öz-yeterlik) ve davranışsal olarak aktif olmaları gerektiği vurgulanmıştır (Zimmerman, 1986; Zimmerman, 1989; Zimmerman, 2006). Genel anlamda ise öz-düzenlemeli öğrenme motivasyon ve üstbilişsel stratejiler olmak üzere iki ana süreçten oluşmaktadır. Motivasyon, hedefi takip etme arzusunun yoğunluğunu ve öz-düzenleme stratejilerini uygulamak için hedeflere ve performansa yönelik bağlılığı temsil etmektedir (Kitsantas ve Kavussanu, 2011). Üstbilişsel stratejiler ise öğrenme hedeflerinin farkındalığı, öğrenme sürecini izleme ve gerektiğinde düzenlemek için öğrenme düzeyinin yeterliliğini düşünmeyi temsil etmektedir (Zimmerman, 2006). Nitekim araştırmacılar öz-düzenlemeli öğrenmede kişilerin planlama, izleme ve değerlendirme döngüsü sırasında sürekli olarak öğrenme süreçlerini düşündüğünü ve böylelikle elde ettikleri bilgileri gelecekteki davranışlarına yönelik stratejilerde kullanmalarını sağladığını ifade etmektedir (Ertmer ve Newby 1996; Zimmerman, 2006).

Öz-Düzenlemeli öğrenmenin geliştirilebilir bir beceri olduğu görüşü spor literatüründe araştırmacılar tarafından vurgulanmıştır (MacNamara ve ark., 2010; Jonker ve ark., 2010; Larsen ve ark., 2012; Tedesqui ve Young, 2015; Elbe ve Wik-

man, 2017). Yapılan araştırmalar daha yetenekli sporcuların daha iyi öz-düzenleme becerilerine sahip olduklarını ve öz-düzenlemeli öğrenmenin sporcuların performanslarını daha hızlı geliştirmelerine ve daha iyi sonuçlara ulaşmalarını sağlayan spora özğü bir öğrenme becerisi olarak görüldüğünü ortaya çıkarmıştır (Clearly ve Zimmerman, 2001; Toering ve ark., 2009; Jonker ve ark., 2012; Toering ve ark., 2012; Bartulovic ve ark., 2017; Gledhill ve ark., 2017; McCardle ve ark., 2018). İlgili kavramın ayrıca hedef belirleme, motivasyon, duygusal kontrol ve dayanıklılık gibi birçok psikolojik mekanizmayla ilişkili olduğu araştırmacılar tarafından belirtilmiştir (Deci ve Ryan, 2000; Hanin, 2000; Locke ve Latham 2000; Dweck, 2006).

Araştırma kapsamına alınan ölçüm aracının geliştirilme sürecine birçok araştırmacının katkı sağladığı görülmektedir. Bu kapsamda Öz-Düzenlemeli Öğrenme-Öz-Bildirim Ölçeği (Self-Regulation of Learning-Self-Report Scale (SRL-SRS)), ilk olarak Toering ve ark., (2012) tarafından geliştirilmiştir. Daha sonraki aşamada ise Bartulovic ve ark., (2017), spor pratiğı görevleriyle ilgili olarak sporcuların tepkilerini değerlendirmek için tasarlanmış ölçeğı spor ortamına entegre etmiştir. Devam eden süreçte McCardle ve ark., (2018), Bartulovic ve ark., (2017) tarafından kullanılan faktör yapısı ve öğelerin daha geniş çaplı bir incelemesini gerçekleşmiştir. Son aşamada ise Wilson ve ark., (2021) tarafından ölçek revize edilmiş ve nihai formu yayımlanmıştır. Bu kapsamda bireylerin spor anlamında öğrenmelerini ölçen, güçlü ve zayıf yönlerini belirlemelerini sağlayan, etkili öğrenmeye yardımcı olan, spor performanslarında, fiziksel aktivitelerinde gelişmelere yol açması (Toering ve ark., 2012) bakımından ülkemizde spor uygulamalarında, müsabakalarda, antrenmanlarda yüksek performans sergilemek için değerli olduğu düşünölen ölçüm aracının sınırlı olması mevcut araştırmanın orijinalliğini göstermektedir. Bu bağlamda araştırma kapsamında Wilson ve ark., (2021) tarafından nihai formu oluşturulan “Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin (The Self-Regulated Learning for Sport Practice) uyarlaması yapılarak ilgili literatüre kazandırılması hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin psikometrik özellikleri değerlendirilerek, Türk sporcular örneklemleri ile ölçeğın geçerliğı ve güvenilirliğı test edilmiştir.

Çalışma 1

Araştırma Grubu

Araştırma kapsamında Türkçe uyarlaması yapılan ölçeğın geçerlik ve güvenilirlik analizleri için gerekli olan örneklem sayısı (Kline, 2016, s. 12) tarafından belirti-

len değerler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın birinci bölümüne 210'u erkek (%57,2) (Ort. yaş=22,00±2,98) 157'si kadın (%42,8) (Ort. yaş=21,19±2,46) olmak üzere toplam 367 kişilik bir araştırma grubu katılmıştır. Bu katılımcıların 186'sı (%50,7) bireysel spor branşlarında ve 181'i (%49,3) ise takım sporu branşlarında faal olarak spor hayatına devam etmektedir. Araştırma grubunda bulunan erkek katılımcıların spor yapma yılı ortalaması Ort. yıl=8,19±5,14, kadın katılımcıların ise Ort. yıl=6,94±3,83 olarak tespit edilmiştir.

Araştırma için gerekli olan Etik Kurul onayı; Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'nun 09.03.2023 tarihli toplantısında 31 sayılı karar numarası doğrultusunda alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği (Self-Regulated Learning for Sport Practice SRL-SP-Orijinal Form) Wilson ve ark., (2021) tarafından nihai formu oluşturulmuştur. Ölçek 7'li likert tipinde değerlendirilmektedir. (1=Kesinlikle Katılmıyorum-7=Kesinlikle Katılıyorum). Ölçek 31 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler toplam puan ortalamasıyla değerlendirmekle birlikte, ölçekte, Planlama (1, 6, 7, 13, 14, 19, 20, 26, 29), Kontrol (9, 21, 27), Değerlendirme/Yansıtma (3, 10, 15, 22) Öz-Yeterlik (5, 12, 18, 23, 30) ve Çaba (4, 11, 17, 25, 31) olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. Ayrıca **ölçekte 31 maddenin içinde yanıt yanlılığını engellemek adına Attention Check (2, 8, 16, 24, 28) soruları bulunmaktadır.** İlgili sorular uygulamaya dahil edilirken puanlama bölümüne dahil edilmemektedir. Nihai formda elde edilen uyum indeks değerlerinin kabul edilebilir olduğu ifade edilmiştir ($\chi^2=289/439.63=1,52$; RMSEA=0.047; CFI = 0.916; TLI = 0.906). Ayrıca Cronbach Alpha ve Macdonald omega değerleri incelendiğinde ise, Planlama: $\alpha = ,88$, $\omega = ,89$; Kontrol: $\alpha = ,64$, $\omega = ,68$; Değerlendirme/Yansıtma: $\alpha = ,68$, $\omega = ,69$; Öz-Yeterlik: $\alpha = ,84$, $\omega = ,85$ ve Çaba: $\alpha = ,81$, $\omega = ,82$. alt boyutunda kabul edilebilir düzeyde olduğu belirtilmiştir (Wilson ve ark., 2021). Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin kavramsal açıklamalar aşağıda sunulmuştur. İlerleyen bölümde ölçeğin Türk sporcular üzerindeki geçerlik güvenirlik değerlerine yer verilmiştir.

Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Kavramsal Açıklamalar

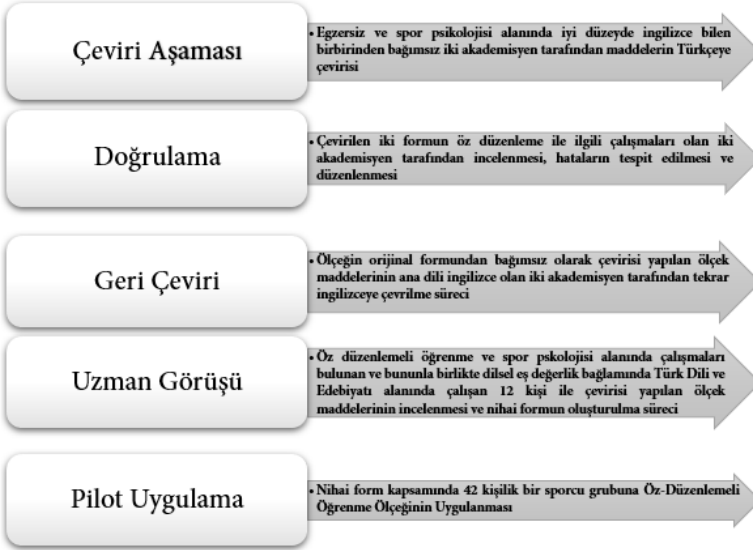
- **Planlama:** Bir hedefe/göreve/antrenmana yaklaşım belirleme olarak tanımlanmaktadır.
- **Kontrol:** Bir hedef/görev/antrenman sırasında kişinin ilerlemeyi takip etmesi olarak tanımlanmaktadır.
- **Değerlendirme/Yansıtma:** Hedef/görev/antrenman sırasında gerçekleştirilen hareketleri standartlarla karşılaştırmak ve gelecekteki öğrenmeler için geçmişe bakarak fikir/öngörü kazanmak olarak tanımlanmaktadır.

- **Çaba:** Kişinin bir hedefi/görevi başarmak için zihinsel/fiziksel çaba sarf etme eğilimi olarak tanımlanmaktadır.
- **Öz-Yeterlilik:** Kişinin bir hedefi/görevi başarıyla tamamlayabileceğine dair inancı olarak tanımlanmaktadır (Wilson ve ark., 2021).

Ölçeğin Türk Sporcular Üzerindeki Uyarlama Aşamaları

Çeviri Süreci

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği yapısının Türk sporcular örneğinde doğrulanması amacıyla yazarlarla e-posta yolu ile iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Ölçeğin çeviri süreci literatürün önerdiği aşamalar takip edilerek yürütülmüştür (Brislin, 1970; Van de Vijver ve Tanzer, 2004; Borsa ve ark., 2012). İlgili aşamalar Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. İşlem basamakları

Şekil 1’de ölçek maddelerinin çevrilmesinde uygulanan aşamalar sunulmuştur. Çeviri aşaması ve doğrulama aşamasında ölçeğin 31 maddelik formu oluşturulmuştur. Doğrulama aşamasında gelen öneriler doğrultusunda “*Training ve Practice*” kelimeleri ortak bütünlük sağlamak adına ölçek maddelerinde Antrenmanın yanında Egzersizin de eklenmesi gerektiği ifade edilmiştir (Ek-1). Tekrar geri çevirisi yapılan ölçek maddelerinin orijinal form ile eşdeğerlik sağladığı görülmüştür. Sürece dahil olan bütün akademisyenlerle birlikte öz-düzenlemeli öğrenme, spor psikolojisi ve Türk dili ve Edebiyatı alanında çalışan 12 kişilik bir uzman

komitesine ölçek maddeleri sunulmuştur. Bu aşamada ölçek maddelerinin nihai formu kavramsal ve dilsel eş değerlilik bağlamında incelenmiştir. Son aşamada maddelerinin anlaşılabilirliğinin kontrolü açısından 42 kişilik bir sporcu grubuna ölçek uygulanmıştır. 15 dakika süren uygulamada gerekli dönütler alınmış ve geçerlik güvenilirlik çalışması için ölçeğin son haline karar verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmacılar bu süreci Ankara, İstanbul ve Bartın illerinde yaklaşık olarak 3 ay gibi bir sürede tamamlamıştır. Bu sürede farklı branşlardaki toplam 42 antrenör ile iletişime geçilmiştir. Bu antrenörlere araştırma kapsamında optimal performans aralığını yakalamak adına ele alınan öz-düzenlemeli öğrenmenin, bireylerin kendi öğrenme süreçlerini bilinçli bir şekilde kontrol etmeleri ve yönlendirmeleri bağlamında önemli bir kavram olduğu anlatılmıştır. 37 antrenörden alınan olumlu geribildirimler sonrasında belirlenen toplantı tarihlerinde sporcularla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda Öz-Düzenlemeli öğrenme ile motivasyonun, hedeflerin, kişisel sorumlulukların ve problem çözme becerilerinin daha olumlu şekilde gerçekleştirilebileceği konusunda bilgiler aktarılmış ve çalışmanın öneminden bahsedilmiştir. Bu kapsamda ilk 5 dakika içinde sporculara kişisel bilgi formu dağıtılmıştır. Ardından gelen süreçte Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği sporculara dağıtılarak veriler toplanmıştır. Bu süreçte herhangi bir süre sınırlaması koyulmamış ve 319 sporcuya ulaşılmıştır. Bu aşamalarla birlikte 53 kişilik bir sporcu grubuna ise ayrıca Google Form ile ulaşılmıştır. Veri toplama süreci toplamda 372 katılımcı ile sonlandırılmıştır.

Verilerin Çözülmesi ve Yorumlanması

Veri toplama sürecinde elde edilen 372 kişinin verilerini analiz etmek adına SPSS 24, AMOS ve Microsoft Excel programları kullanılmıştır. Elde edilen verilerde tespit edilen eksik, hatalı ya da uç veriler, veri inceleme ve temizleme yöntemleri ile ele alınmıştır (Rubin, 1976). Bu aşamalar sonucunda ölçek maddelerinde rastlanan hatalı dolduran 2 kişinin ve Mahalanobis uzaklığı kullanarak yapılan uç değer analizinde ise 3 kişinin verileri analiz dışı bırakılmıştır. Veriler analize uygun hale getirildikten sonra ölçeğin Türk kültüründeki yapısının doğrulanması adına doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Hambleton ve Patsula, (1999) ölçek uyarlama çalışmalarında var olan yapının geçerliliği test edildiği için genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulandığını ifade etmektedir. Bununla birlikte DFA analizi sonrası elde edilen standardize beta katsayılarından hesaplanan açıklanan ortalama varyans (AVE) ve yapı güvenirliliği (CR) değerleri de hesaplanmıştır.

Yapı geçerliğine kanıt sağlamak adına alt boyutlar arasındaki korelasyon değerleri de hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığının belirlenmesi amacıyla Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı tüm alt boyutlar ve ölçek geneli için değerlendirilmiştir. Ayrıca her bir maddenin geçerliğine kanıt olması adına da madde toplam test korelasyonları değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği Türk kültürüne uyarlanması amacıyla öncelikle maddelere ilişkin istatistiki bilgiler, iç tutarlık katsayıları, alt boyutlar arasındaki korelasyon değerleri ve son olarak DFA analizine ilişkin değerler sunulmuştur.

Tablo 1. Ölçeğe ilişkin madde toplam test korelasyonları ve cronbach alpha iç tutarlık katsayıları

Alt Boyutlar	Maddeler	Ort.	S.S	Madde-Toplam Test Korelasyonu	Cronbach's Alpha	Toplam Puan Cronbach's Alpha
Planlama	d1	5,92	1,300	,574	<0,90	<0,96
	d6	5,68	1,099	,641		
	d7	5,67	1,213	,698		
	d13	5,88	1,145	,717		
	d14	5,90	1,073	,702		
	d19	5,75	1,182	,701		
	d20	5,91	1,035	,771		
	d26	5,67	1,173	,617		
	d29	5,87	1,072	,731		
Kontrol	d9	5,71	1,157	,704	<0,77	<0,96
	d21	5,75	1,186	,686		
	d27	5,77	1,173	,709		
Değerlendirme/ Yansıtma	d3	5,47	1,433	,569	<0,75	<0,96
	d10	5,88	1,116	,676		
	d15	5,89	1,085	,698		
Öz-Yeterlik	d22	6,04	,994	,703	<0,85	<0,96
	d5	5,90	1,140	,573		
	d12	5,87	1,121	,741		
	d18	5,78	1,133	,770		
	d23	5,53	1,258	,528		
Çaba	d30	5,83	1,248	,718	<0,85	<0,96
	d4	5,96	1,107	,601		
	d11	6,15	1,106	,727		
	d17	5,90	1,151	,759		
	d25	5,95	1,175	,660		
	d31	5,70	1,249	,652		

Tablo 1’de yanıt yanlılığını önlemek için kullanılan altı madde yer almamaktadır. Bu kapsamda ölçek maddelerine ilişkin madde toplam test korelasyonları incelendiğinde, değerlerin ,569 ile ,771 arasında olduğu görülmektedir. Nunnally ve Bernstein (1994) ,30’un üzerinde olan değerlerinin uygun olduğunu belirtmektedir. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda orijinal ölçeğin Türk kültüründe güvenilir olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte hesaplanan iç tutarlık katsayıları incelendiğinde, değerlerin ,75 ile ,96 arasında olduğu tespit edilmiştir. Tezbaşaran (1996) belirtilen iç tutarlık katsayısını standart olarak ,70 olarak öne sürülmüştür. Bu değer, ölçme araçlarının güvenilirliğinin kabul edilebilir seviyede olduğunu belirtmektedir. Bu kapsamda alt boyutlar ve ölçeğin genel iç tutarlılık katsayılarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamadan sonra, ölçme aracının yapı geçerliğine kanıt sağlamak için alt boyutlar arasındaki korelasyon değerleri ve DFA analizine ilişkin sonuçlar ilerleyen bölümlerde sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçek yapı geçerliğine ilişkin alt boyutlar arasındaki korelasyon analizi sonuçları

Alt Boyutlar	Ort.	S.S	1	2	3	4	5
1. Planlama	52,26	7,66	1				
2. Kontrol	17,23	2,92	,822**	1			
3. Değerlendirme/Yansıtma	23,29	3,54	,840**	,802**	1		
4. Öz-Yeterlik	28,90	4,67	,772**	,691**	,689**	1	
5. Çaba	29,66	4,56	,789**	,726**	,762**	,787**	1

**p<0,01

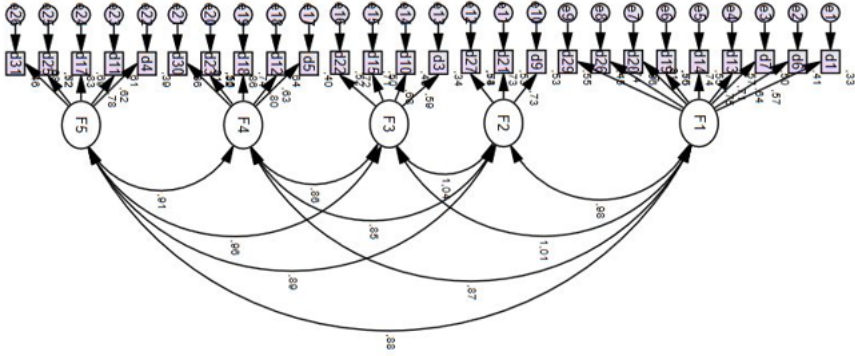
Tablo 2’de ölçek alt boyutları arasındaki korelasyon analiz sonuçları incelendiğinde, elde edilen değerlerin pozitif yönde yüksek düzeyde ve anlamlı olduğu görülmektedir. Şencan (2005) ve Devellis (2016) gibi araştırmacılar, ölçüm aracının yapı geçerliliğini belirlemek için alt boyutlar arasındaki korelasyon değerlerinin hesaplanmasını önermektedir. Bu kapsamda ölçüm aracının teorik alt yapısı gereği elde edilen sonuçlar ölçeğin yapı geçerliliğini ve güvenilirliğini desteklemektedir.

Tablo 3. Ölçeğe ilişkin birinci ve ikinci düzey dfa analizi ve yapı güvenirliği sonuçları

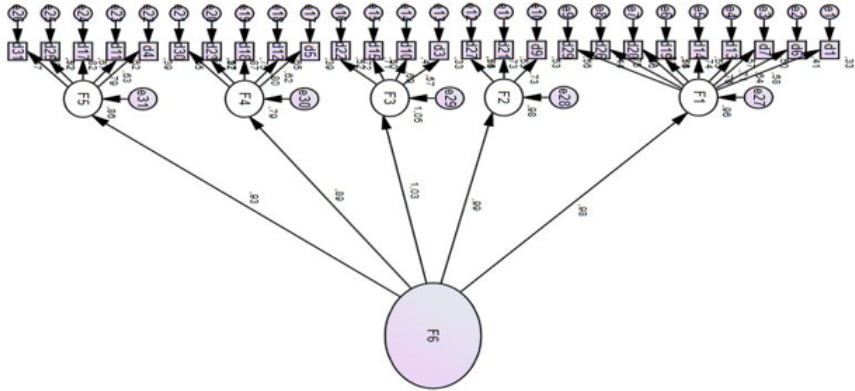
DFA	Uyum İndeks Değerleri								Yapı Güvenirliği				
	χ^2	f	p	χ^2/df	RMSEA	FI	LI	SRMR	FI	FI	Alt Boyutlar	VE	R
Birinci Düzey	92,668	89	<0,000	,74	,069	92	90	043	92	,85	Planlama	51	92
İkinci Düzey	852,059	94	<0,000	,89	,072	91	90	,046	91	,84	Kontrol	53	77
											Değerlendirme	46	77
											Öz-Yeterlik	55	86
											Çaba	53	85

Tablo 3'te sunulan birinci ve ikinci düzey DFA analiz sonuçları literatürle uyumlu bir şekilde yorumlanmıştır. Ki-kare uyum indeksi değerleri, sırasıyla 2,74 ve 2,89 olarak elde edilmiştir. Bu değerler, modelin gözlemlenen verilere uyum sağladığını göstermektedir ve literatürde önerilen 5'ten küçük olması gereken sınırlar içindedir (Kline, 2016). RMSEA değerleri ise sırasıyla 0,069 ve 0,072 olarak belirlenmiştir. Bu değerler, modelin iyi bir uyum gösterdiğini göstermektedir. Kline (2016) tarafından önerilen 0,07'in altında olması gereken sınırlar içindedir. IFI değerleri 0,92 ve 0,91, TLI değerleri ise 0,90 ve 0,90 olarak tespit edilmiştir. Bu değerler, modelin kabul edilebilir düzeyde bir uyum sağladığını göstermektedir, çünkü Kline (2015) tarafından belirtilen sınırlar içindedir. SRMR değerleri incelendiğinde, sırasıyla 0,043 ve 0,046 olarak bulunmuştur. Bu değerler, araştırmacılar tarafından kabul edilebilir olduğu belirtilen sınırlar içindedir (Tabachnick ve Fidell, 2013; Kline, 2016). Son olarak CFI değeri ,92 ve ,91, GFI değerlerinin ise ,85 ve ,84 olduğu tespit edilmiştir. GFI değerlerinin sınırdaki GFI değerlerinin ise kabul edilebilir düzeyde olduğu ifade edilebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013; Kline, 2016).

Tablo 3'te sunulan ölçeğe ait AVE ve CR değerlerinin incelendiğinde, AVE değerlerinin 0,46 ile 0,55 arasında ve CR değerlerinin ise 0,77 ile 0,86 arasında olduğu tespit edilmiştir. Hair ve ark., (1998) tarafından belirtildiği üzere, AVE değerinin 0,50'nin üzerinde ve CR değerinin ise 0,70'in üzerinde olması gerektiği literatürde önerilmektedir. Değerlendirme/Yansıtma alt boyutunda, AVE değerlerinin 0,50'nin altında olduğu görülmektedir. Bu durum, Fornell ve Lacker (1981) tarafından belirtildiği üzere, alt boyutlara ilişkin CR değerinin 0,70'in üzerinde olduğu sürece kabul edilebilir olduğu ifade edilmektedir. Sonuç olarak, ölçeğe ilişkin uyum indeks ve yapı güvenirlik değerleri incelendiğinde, ölçüm aracının yapı geçerliliğinin gözlemlenen verilerle uyumlu olduğu ve alt boyutların güvenilir olduğu söylenebilir. Birinci ve İkinci Düzey DFA analizine ilişkin Path diagramları Şekil 1 ve 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Birinci düzey dfa analizine ilişkin path diagramı

Şekil 3. Birinci düzey dfa analizine ilişkin path diagramı

Çalışma 2

Araştırmacılar ölçeğin, artan beceri grupları arasındaki farklılıklara karşılık gelen (düşük ve yüksek puanlar arasındaki fark) kriter geçerliliği sağlaması açısından incelenmesi gerektiğini ileri sürmüştür (Tedesqui ve ark., 2018; Wilson ve ark., 2021). Bu doğrultuda ikinci çalışmada yapı geçerliği ortaya koyulan Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin kriter geçerliğine kanıt sağlamak adına amatör ve profesyonel sporcular arasındaki farklılıkların incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma kapsamında ikinci bölümüne 167'si erkek (%59,2) (Ort. yaş=22,37±2,78) 115'i kadın (%40,8) (Ort. yaş=21,46±2,63) olmak üzere toplam 282 kişilik bir araştırma grubu katılmıştır. Bu katılımcıların 132'si (%46,8) bireysel spor branşlarında ve 150'si (%53,2) ise takım sporu branşlarında faal olarak spor hayatına devam etmektedir. Araştırma grubunda bulunan erkek katılımcıların spor yapma yılı ortalaması (Ort. yıl=9,75±4,51)kadın katılımcıların ise (Ort. yıl=8,03±5,19) olarak tespit edilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmacılar bu süreci Ankara ve Bartın ilinde 1 ay gibi bir sürede tamamlamıştır. Sporculuk düzeyi olarak belirlenen Profesyonel ve Amatör sporcuların antrenörleri ile iletişime geçilmiştir. 27 antrenöre çalışmanın kapsamı anlatılmış ve 26 antrenörden olumlu geribildirim alınmıştır. Bu doğrultuda yapısı ortaya konulan Öz-Düzenlemeli Öğrenme ve araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu sporculara dağıtılmıştır. Veri toplama süreci 289 katılımcı ile sonlandırılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Form araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Cinsiyet, yaş, sporculuk düzeyi ve spor yapma yılı değişkenlerine ilişkin bilgiler içermektedir.

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği (Türkçe Formu)

Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeği Wilson ve ark., (2021) tarafından nihai formu oluşturulmuştur. Türk sporcular örnekleminde bütün maddelerin çalıştığı tespit edilmiş ve nihai formunda herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Ölçek 7'li likert tipinde değerlendirilmektedir. (1=Kesinlikle Katılmıyorum-7=Kesinlikle Katılıyorum). Ölçek 31 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler toplam puan ortalamasıyla değerlendirmekle birlikte, ölçekte, Planlama (1, 6, 7, 13, 14, 19, 20, 26, 29), Kontrol (9, 21, 27), Değerlendirme/Yansıtma (3, 10, 15, 22) Öz-Yeterlik (5, 12, 18, 23, 30) ve Çaba (4, 11, 17, 25, 31) olmak üzere 5 alt boyut bulunmaktadır. Ayrıca ölçekte 31 maddenin içinde yanıt yanlılığını engellemek adına Attention Check (2, 8, 16, 24, 28) soruları bulunmaktadır. İlgili sorular uygulamaya dahil edilirken puanlama bölümüne dahil edilmemektedir. Türkçe formunda elde edilen birinci ve ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi uyum indeks değerlerinin kabul edilebilir olarak bulunmuştur ($\chi^2/df=2,74; 2,84; RMSEA=,069; ,072; IFI=,92; ,91; TLI=,90; ,90; SRMR; ,043; ,046; CFI=,92; ,91; GFI=,85; ,84$). Ayrıca Cronbach ve Alpha de-

ğerleri incelendiğinde ise, (Planlama: $\alpha=,90$; Kontrol: $\alpha=,77$, Değerlendirme/Yansıtma: $\alpha=,75$; Öz-Yeterlik: $\alpha = ,85$; Çaba: $\alpha = ,85$ ve Ölçek Geneli: $\alpha = ,96$) olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Çözülmesi ve Yorumlanması

Veri toplama sürecinde elde edilen 289 kişinin verilerini analiz etmek adına SPSS 24 ve Microsoft Excel programları kullanmıştır. Elde edilen verilen eksik, hatalı ya da uç veriler, veri inceleme ve temizleme yöntemleri ile ele alınmıştır (Rubin, 1976). Bu aşamalar sonucunda ölçek maddelerinde rastlanan hatalı dolduran 3 kişinin ve Mahalanobis uzaklığı kullanarak yapılan uç değer analizinde ise 4 kişinin verileri analiz dışı bırakılmıştır. Veri seti hazır hale getirildikten sonra ilk olarak normallik varsayımları için öne çıkan çarpıklık basıklık değerleri incelenmiş ve dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir (George ve Mallery 2010; Tablo 4). Bu doğrultuda sporculuk düzeyi değişkenine ölçekten alınan puanlar arasındaki farkları incelemek için One-Way Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) analizi kullanılmıştır. Araştırma sürecinde, MANOVA analizinin varsayımlarını kontrol etmek için varyans ve kovaryans matrislerinin homojen olması gerektiği göz önünde bulundurulmuştur. Bu doğrultuda, homojenlik varsayımını değerlendirmek için Levene F testi ve Box's M testi kullanılmıştır. İlgili literatürde Tabachnick ve Fidell (2013), varsayımların sağlandığı durumlarda Wilks' Lambda (λ) değerine, sağlanmadığı durumlarda ise Pillai's Trace değerine odaklanılması gerektiği ifade edilmektedir.

Tablo 4. Sporda öz-düzenlemeli öğrenme ölçeğine ilişkin tanımlayıcı istatistik bilgileri

Alt Boyutlar	n	Ort.	S.S.	Çarpıklık	Basıklık
Planlama	282	52,54	7,26	-,908	1,428
Kontrol	282	17,29	2,70	-,989	1,550
Değerlendirme/Yansıtma	282	23,53	3,07	-,852	1,558
Öz-Yeterlik	282	29,58	4,33	-1,160	1,905
Çaba	282	30,25	3,64	-,908	1,007
Toplam	282	153,19	18,93	-,932	1,909

Tablo 4'te çarpıklık basıklık değerleri incelendiğinde, çarpıklık değerlerinin, -1,160 ile -,908 arasında, basıklık değerlerinin ise 1,007 ile 1,909 arasında olduğu görülmektedir. -2 +2 değerler dikkate alınmış ve dağılımın normal olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Sporculuk düzeyi değişkenine göre sporcuların ölçekten aldığı puanlara ilişkin tek yönlü manova analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Sporculuk Düzeyi	n	Ort.	S.S.	F	p	Eta Kare (η^2)
Planlama	Amatör	167	51,61	7,57	6,745	<0,010	,024
	Profesyonel	115	53,87	6,57			
	Toplam	282	52,53	7,25			
Kontrol	Amatör	167	16,98	2,65	5,217	<0,023	,018
	Profesyonel	115	17,73	2,72			
	Toplam	282	17,29	2,70			
Değerlendirme/Yansıtma	Amatör	167	23,01	3,14	11,790	<0,001	,040
	Profesyonel	115	24,26	2,80			
	Toplam	282	23,52	3,06			
Öz-Yeterlik	Amatör	167	28,69	4,58	18,243	<0,001	,061
	Profesyonel	115	30,86	3,57			
	Toplam	282	29,58	4,32			
Çaba	Amatör	167	29,46	3,88	20,183	<0,001	,067
	Profesyonel	115	31,38	2,90			
	Toplam	282	30,24	3,63			

Ta Box's M $p=0,00$; Pillai's Trace = 0,089; $p=0,000$; $F=5,363$; Eta Kare (η^2)=0,089

blo 5'te sporculuk düzeyi değişkenine göre manova analizi sonuçları incelendiğinde, bütünlük etkide anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (Pillai's Trace =,089; $F=5,363$, $p<,05$). Eta Kare sonuçları incelendiğinde, varyansın yaklaşık %9'nun bağımsız değişken tarafından açıklandığı görülmektedir. Bununla birlikte alt boyutlar arasındaki sonuçlar incelendiğinde, Planlama ($F=6,745$, $p<,05$), Kontrol ($F=5,217$, $p<,05$), Değerlendirme/Yansıtma ($F=11,790$, $p<,05$) Öz-Yeterlik ($F=18,243$, $p<,05$) ve Çaba ($F=20,183$, $p<,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Farkın hangi bağımlı değişkenden kaynaklandığını belirlemek için ortalama puanlar incelendiğinde, profesyonel sporculuk düzeyine sahip bireylerin öz-düzenlemeli öğrenmeye ilişkin puan ortalamalarının amatör sporculuk düzeyine sahip bireylere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sporda öğrenmenin spesifik bağlamıyla güçlü bir şekilde bağlantılı olan öz-düzenlemeli öğrenmenin sporcuların öğrenme sürecine dahil olmalarına ve motive olmalarına yardımcı olduğu araştırmacılar tarafından ifade edilmektedir (Toering ve ark., 2009; Jonker ve ark., 2010). Öz-düzenlemeli öğrenme, sporcuların başarıya

ulaşmalarında kritik bir rol oynamaktadır. Öğrenme süreçlerini etkin bir şekilde yönetebilen bireyler, karşılaştıkları zorluklarla daha başarılı bir şekilde başa çıkabilir ve uzun vadeli hedeflerine ulaşmada daha fazla başarı gösterebilirler. Bu nedenle, bu ölçeğin uyarlanması, antrenörlere, bireylerin öz-düzenlemeli öğrenme becerilerini değerlendirme ve bu becerileri destekleme konusunda değerli bir araç sunmaktadır. Bu araştırma, Sporda Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin Türkçeye uyarlanmasını ve bu ölçeğin spor pratikleri içindeki uygulanabilirliğini ele almaktadır. Uyarlanan ölçeğin güvenilirliği ve geçerliliği yapılan analizlerle desteklenmiştir.

Birinci Çalışmaya İlişkin Sonuçlar

Ölçeğin iki aşamalı bir yaklaşımla Türk sporcular örnekleme adaptasyonu sağlanmıştır. Birinci aşamada ilk olarak uzmanlar tarafından çeviri süreci tamamlanmıştır. Bu aşamadan sonra uygulama boyutuna geçilmiştir. İlk uygulamada ölçeğe ilişkin madde-toplam test korelasyonları, iç tutarlık katsayıları incelenmiştir. Madde-toplam test korelasyonu değerlerinde ölçekte bulunan maddelerin ayırt edicilik özelliğini sağladığı tespit edilmiş ve herhangi bir madde ölçüm aracından çıkarılmamıştır. Daha sonraki aşamada ölçeğe ilişkin iç tutarlık katsayıları incelenmiş ve elde edilen değerlerin literatür bağlamında kabul edilebilir olduğu tespit edilmiştir. Bartulovic (2017) ve Wilson ve ark., (2021) tarafından spor ortamına entegre edilen ölçek ile benzer değerler elde edildiği ifade edilebilir.

Devam eden süreçte yapı geçerliğine kanıt sağlamak adına ölçeğin alt boyutlar arasında hesaplanan değerlerin pozitif yönde ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğin yapı geçerliği için yapılan birinci ve ikinci düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen değerlerin literatür bağlamında kabul edilebilir olduğu tespit edilmiştir. Yine elde edilen değerlerin Bartulovic (2017) ve Wilson ve ark., (2021) tarafından yapılan araştırmada elde edilen değerler ile örtüştüğü ifade edilebilir. Bu kapsamda uyarlanan ölçeğin ilgili alandaki geçerlilik ve güvenilirlik kriterlerini karşıladığını göstermiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen diğer bir sonuç ise standardize edilmiş beta katsayılarından hesaplanan AVE (Açıklanan Ortalama Varyans) ve CR (Kompozit Güvenirlik) değerleridir. Elde edilen değerler ile de ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik bağlamında kavramları ne kadar iyi temsil ettiğine ilişkin kanıtlar sağlanmıştır. Ayrıca ölçeğin İtalya ve polonya dili versiyonunda da farklı yaklaşımlar ile benzer kanıtlar sağlandığı tespit edilmiştir (Reverberi, 2021; Siekanska, 2023).

İkinci Çalışmaya İlişkin Bulgular

Gerçekleştirilen analiz sporculuk düzeyine göre öz-düzenlemeli öğrenme boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Manova analizi sporculuk düzeyinin bütünlük etkide önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Eta kare sonuçlarına göre, bağımsız değişkenin (sporculuk düzeyi) varyansın yaklaşık

%9'unu açıkladığı görülmekte, bu da sporculuk düzeyinin öz-düzenlemeli öğrenme üzerinde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Alt boyutlarda elde edilen sonuçlar incelendiğinde ise planlama, kontrol, değerlendirme/yansıtma, öz-yeterlik ve çaba alt boyutlarında sporculuk düzeyine göre anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu farklılıkların her biri için elde edilen F değerleri ve p değerleri, ilgili boyutlarda sporculuk düzeyinin önemli bir değişken olduğunu işaret etmektedir. Özellikle, öz-yeterlik ($F=18,243$, $p<.05$) ve çaba ($F=20,183$, $p<.05$) alt boyutlarında elde edilen yüksek değerler bu boyutların sporculuk düzeyi ile daha güçlü bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Analize ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, profesyonel sporcuların öz-düzenlemeli öğrenme ile ilgili alt boyutlarda amatör sporculardan daha yüksek puanlar aldığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, profesyonel sporcuların, amatör sporculara kıyasla planlama, kontrol, değerlendirme/yansıtma, öz-yeterlik ve çaba gibi öz-düzenlemeli öğrenme boyutlarında daha yetkin olduklarını göstermektedir. Profesyonel sporcuların bu becerilerde daha yüksek puanlar alması, sürekli ve yoğun antrenman rutinlerinin, yüksek seviye performans baskısının bu becerilerin gelişimini desteklediğini düşündürmektedir. Özellikle, ölçek alt boyutlarından elde edilen anlamlı farklar ölçeğin sporcular arasında öz-düzenlemeli öğrenme becerilerini ayırt edebildiğini ve bu bağlamda güvenilir sonuçlar üretebildiğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda sporculuk düzeyine göre öz-düzenlemeli öğrenmede gözlenen anlamlı farklılıklar, ölçeğin kriter geçerliliği için önemli bir kanıt sağlamaktadır. Bu bağlamda, ölçeğin sporculuk düzeyi gibi bir dışsal değişkenle ilişkili boyutlarda anlamlı farklılıklar göstermesi, ölçeğin bu dışsal değişkeni başarıyla ölçebildiğini ve dolayısıyla kriter geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir. Wilson ve ark., (2021) tarafından yapılan araştırmada da sporculuk düzeyi arasında önemli ölçüde farklılık tespit edilmiştir. Ölçeğin bütün alt boyutlarında üst seviyede rekabet eden sporculuk düzeyine sahip kişilerin puan ortalamalarının daha düşük sporculuk düzeyine sahip kişilere göre önemli ölçüde daha yüksek puanlar elde ettiği ifade edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan iki çalışmanın bütünlüklük değerlendirmesi, Öz-Düzenlemeli Öğrenme Ölçeğinin Türkçeye adaptasyonu ve sporcular arasındaki farklı sporculuk düzeylerine göre geçerlilik ve güvenilirliğinin etkin bir şekilde sınanmış olduğunu göstermektedir. Uluslararası alanda yapılan benzer çalışmalarla uyumlu sonuçlar elde edilmesi, bu ölçeğin spor psikolojisi alanında önemli bir araç olarak kullanılabilirliğini ve sporcuların öz-düzenlemeli öğrenme becerilerini anlamak ve geliştirmek için kritik bilgiler sağladığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte spor alanında bireysel yeteneklerin geliştirilmesine yönelik stratejilerin ve müdahalelerin tasarlanmasında önemli bir adım olduğunu vurgulamaktadır. Bu sonuçlar, ölçeğin hem teorik hem de pratik bağlamda güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanıl-

masının önünü açmakta, böylece sporcuların bu kritik becerileri geliştirmelerine yönelik stratejilerin daha bilinçli bir şekilde tasarlanıp uygulanmasına olanak tanımaktadır.

Güçlü Yönler, Öneriler ve Sınırlılıklar

- Araştırmada, ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve bu adaptasyonun çeşitli istatistiksel analizlerle doğrulanması sürecini kapsamlı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu süreç, ölçeğin güvenilirliği ve geçerliliği açısından sağlam bir temel oluşturmaktadır. Bununla birlikte sporculuk düzeyi gibi dışsal bir değişkenle ölçeğin geçerliliğini test etmek, ölçeğin farklı düzeylerdeki sporcular arasındaki öz-düzenlemeli öğrenme becerilerini ayırt edebilme kapasitesini ortaya koymuştur.
- Araştırmanın kesitsel veri analizine dayanması, öz-düzenlemeli öğrenme becerilerinin zaman içindeki değişimlerini gözlemleme imkanını kısıtlamaktadır. Boylamsal araştırmalar bu becerilerin gelişim sürecini daha iyi anlamamıza olanak tanıyacaktır.
- Doğrulayıcı Faktör Analizi sonucunda elde edilen değerlerin kabul edilebilir olduğu tespit edilse de GFI değerinin .90'ın altında olması ve değerlendirmeye/yansıtma alt boyutunda AVE değerinin .50'nin altında olması, araştırmanın sınırlılıkları arasındadır. Ölçeğin sonraki araştırmalardaki geçerlik güvenilirlik çalışmalarında bu faktörleri göz önünde bulundurulması önerilmektedir.
- Stratejik gelişim fırsatları, performans ve beceri seviyeleri, genişletilmiş veri tabanı bağlamında gelecekteki araştırmalara milli sporculuk düzeyine sahip kişilerin dahil edilmesi önerilmektedir.

Finans Kaynakları

Bu çalışmanın hazırlanması ve yazımı sırasında kurum ve/veya kuruluşlardan herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayınlanmasıyla ilgili yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkıları Oranları

Çalışmanın Tasarlanması (Design of Study): YEY (%100)

Veri Toplanması (Data Acquisition): BHY (%50), SS(%50)

Veri Analizi (Data Analysis): YEY (%100)

Makalenin Yazımı (Writing Up): YEY (%25), BHY (%25), SS(%25), HCC (%25)

Makale Gönderimi ve Revizyonu (Submission and Revision): HCC (%100)

KAYNAKLAR

- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bartulovic, D., Young, B. W., & Baker, J. (2017). Self-regulated learning predicts skill group differences in developing athletes. *Psychology of sport and Exercise*, 31, 61-69.
- Borsa, J. C., Damasio, B. F. & Bandeira, D. R. (2012). Cross-cultural adaptation and validation of psychological instruments: some considerations. *Paideia (Ribeirão Preto)*, 22(53), 423- 432.
- Brislin, R. W. (1970). Back-translation for cross-cultural research. *Journal of cross-cultural*
- Cleary, T. J., & Zimmerman, B. J. (2001). Self-regulation differences during athletic practice by experts, non-experts, and novices. *Journal of Applied Sport Psychology*, 13(2), 61-82. doi: 10.1080/104132001753149883
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.
- DeVellis, R. F. (2016). *Scale development: theory and applications*. Sage Publications.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
- Elbe, A. M., & Wikman, J. (2017). Psychological factors in developing high performance athletes, in *Routledge Handbook of Talent Identification and Development in Sport*, eds J. Baker, S. Cobley, and N. Wattie (London: Routledge), 236-252.
- Ertmer, P., & Newby, T. (1996). The expert learner: strategic, self-regulated, and reflective. *Instruct. Sci.* 24, 1-24. doi: 10.1007/BF00156001
- Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. *American Psychologist*, 34, 906-911. doi:10.1037/0003 066X.34.10.906
- Fornell C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gledhill, A., Harwood, C., & Forsdyke, D. (2017). Psychosocial factors associated with talent development in football: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 31, 93-112.
- Hair J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate data analysis*. (5th Ed). Prentice Hall, New Jersey.
- Hambleton, R. K., & Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: Myths to be avoided and guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, 1(1), 1- 13.
- Hanin, Y. L. (2000). Emotions in sport. *Human Kinetics*.
- Jonker, L., Elferink-Gemser, M. T., & Visscher, C. (2010). Differences in self-regulatory skills among talented athletes: The significance of competitive level and type of sport. *Journal of sports sciences*, 28(8), 901-908.
- Jonker, L., Elferink-Gemser, M. T., de Roos, I. M., & Visscher, C. (2012). The role of reflection in sport expertise. *The Sport Psychologist*, 26(2), 224-242.
- Kitsantas, A., & Kavussanu, M. (2011). Acquisition of sport knowledge and skill. *Handbook of self-regulation of learning and performance*. In B. J. Zimmerman, D. H. Schunk (Eds.), *Handbook of self-regulation of learning and performance*. New York and London, Routledge.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th Edt.). Guilford Press.
- Larsen, C., Alfermann, D., & Christensen, M. (2012). Psychosocial skills in a youth soccer academy: A holistic ecological perspective. *Sport Sci. Rev.* 11, 51-74. doi: 10.2478/v10237 012-0010-x
- Locke, E. A., & Latham, G. P. (2002). Building a practically useful theory of goal setting and task motivation: A 35-year odyssey. *American Psychologist*, 57(9), 705-717.
- MacNamara, Á, Button, A., & Collins, D. (2010). The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance Part 1: Identifying mental skills and behaviors. *Sport Psychol.* 24, 52-73. doi: 10.1080/03634520802237383.

- McCardle, L., Webster, E. A., Haffey, A., & Hadwin, A. F. (2017). Examining students' self-set goals for self-regulated learning: Goal properties and patterns. *Studies in Higher Education*, 42(11), 2153-2169.
- McCardle, L., Young, B. W., & Baker, J. (2018). Two-phase evaluation of the validity of a measure for self-regulated learning in sport practice. *Frontiers in Psychology*, 9, 2641.
- Reverberi, E., Gozzoli, C., D'Angela, C., Lanz, M., & Sorgente, A. (2021). The self-regulation of learning – self-report scale for sport practice: Validation of an Italian version for football. *Frontiers in Psychology*, 12, 604852. doi: 10.3389/fpsyg.2021.604852
- Siekanska M., Wilson S. G., Blecharz J., & Young B.W. (2023) Examining the validity of the polish short form version of the self-regulated learning—sport practice survey among competitive athletes. *Front. Psychol.* 14, 1132608. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1132608
- Şencan, H. (2005). Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th Edt.). Pearson.
- Tedesqui, R. A. B., McCardle, L., Bartulovic, D., & Young, B. W. (2018). Toward a more critical dialogue for enhancing self-report surveys in sport expertise and deliberate practice research. *Movement and Sport Sciences—Science and Motricité* 102, 5–18. doi: 10.1051/sm/2018027.
- Tedesqui, R. A., & Young, B. W. (2015). Perspectives on active and inhibitive self-regulation relating to the deliberate practice activities of sport experts. *Talent Development & Excellence*, 7(1), 29–39.
- Tezbaşaran, A. (1996). Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Toering, T., Elferink-Gemser, M. T., Jordet, G., Pepping, G. J., & Visscher, C. (2012). Self-regulation of learning and performance level of elite youth soccer players. *International Journal of Sport Psychology*, 43(4), 312.
- Toering, T., Elferink-Gemser, M., Jordet, G., Jorna, C., Pepping, G., & Visscher, C. (2011). Self-regulation of practice behavior among elite youth soccer players: an exploratory observation study. *J. Appl. Sport Psychol*, 23(1), 110–128. doi: 10.1080/10413200.2010.534544
- Toering, T.T., Elferink-Gemser, M.T., Jordet, G., & Visscher, C. (2009). Self-regulation and performance level of elite and non-elite youth soccer players. *Journal of Sports Sciences*, 27, 1509-1517.
- Van de Vijver, F., & Tanzer, N. K. (2004). Bias and equivalence in cross-cultural assessment: an overview. *European Review of Applied Psychology*, 54(2), 119–135. <https://doi.org/10.1016/j.erap.2003.12.004>.
- Wilson, S. G., Young, B. W., Hoar, S., & Baker, J. (2021). Further evidence for the validity of a survey for self-regulated learning in sport practice. *Psychol. Sport & Exercise*, 56, 101975. doi: 10.1016/j.psychsport.2021.101975
- Wilson, S., Johnston, K., Young, B., & Baker, J. (2021). Self-regulated learning predicts final grades in varsity student-athletes, but is there more than meets the eye? *J. Ex. Move Sport*, (52)1. Available online at: <https://www.scapps.org/jems/index.php/1/article/view/2645>
- Winne, P. H. (1995). Self-regulation is ubiquitous but its forms vary with knowledge. *Educational Psychologist*, 30, 223–228. doi:10.1207/s15326985ep3004_9
- Zimmerman, B. J. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning. *Journal of Educational Psychology*, 81(3): 329–39. doi: 10.1037/0022-0663.81.3.329
- Zimmerman, B. J., & M. Martinez-Pons. (1986). Development of a Structured Interview for Assessing Student use of Self-Regulated Learning Strategies. *American Educational Research Journal*, 23(4): 614–28. doi:10.3102/00028312023004614.
- Zimmerman, B.J. (2006). Development and adaptation of expertise: The role of self-regulatory processes and beliefs. In K. A. Ericsson, N. Charness, P. J. Feltovich, R. R. Hoffman (Eds.), *The Cambridge handbook of expertise and expert performance* (pp. 705–722). New York: Cambridge University Press.
- Zimmerman, B.J. (2008). Investigating self-regulation and motivation: Historical background, methodological developments, and future prospects. *American Educational Research Journal*, 45(1), 166-183. doi:10.3102/0002831207312909.